

Dosarul nr. 2ri-295/16

Instanța de fond: CA Chișinău – N. Budăi

DECIZIE

19 octombrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele ședinței

Svetlana Filincova,

judcători

Galina Stratulat, Iurie Bejenaru

Dumitru Mardari, Maria Ghervas,

examinînd recursurile declarate de către Nina Ceban și Lilian Prutean în pricina la cererea înaintată de către Lilian Prutean împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Compleximobil” în proces de insolabilitate, Galina Hîncu, Întreprinderea Mixtă „Prime Capital 2” Societate cu Răspundere Limitată, Valentin Bumbu, Ana Moroi, Nicolae Moroi, intervenienți accesorii notarul public Oleg Belicesco și Întreprinderea de Stat „Cadastru” privind recunoașterea nulității actelor juridice,

împotriva hotărîrii Curții de Apel Chișinău din 18 iulie 2016, prin care a fost respinsă cererea de chemare în judecată,

CONSTATĂ :

La 27 februarie 2015 Lilian Prutean s-a adresat în instanța de insolabilitate cu o cerere împotriva SRL „Compleximobil” în proces de insolabilitate, Galina Hîncu, ÎM „Prime Capital 2” SRL, Valentin Bumbu, intervenienți accesorii notarul public Oleg Belicesco și ÎS „Cadastru” privind recunoașterea nulității contractelor nr. 18 investitor privind construcția spațiului locativ din 06 noiembrie 2006, contractului de societate civilă din 01 martie 2012, procesului – verbal al licitației nr. 1 din 07 septembrie 2015, actului privind ridicarea bunurilor adjudecate nr. 284 din 11 septembrie 2015.

În motivarea cererii Lilian Prutean a indicat că la 03 noiembrie 2016 între antreprenorul Valentina Bumbu și beneficiarul Lilian Prutean a fost încheiat contractul investitor privind construcția spațiului locativ nr. 18, obiectul contractului constituind apartamentul nr. 18 situat în mun. Chișinău, str. V. Alecsandri, 100/1, cu nr. cadastral 010042022502018. Conform procesului – verbal de recepție finală nr. 921 din 15 noiembrie 2010, antreprenorul Valentina Bumbu a

recepționat blocul locativ nr. B02 cu 8 etaje, subsol și mansarda din str. V. Alecsandri, 100/1.

Reclamantul a susținut că în baza contractului nr. 18 investitor privind construcția spațiului locativ din 03 noiembrie 2006, el ca beneficiar a achitat în întregime prețul lucrărilor stipulate expres la pct. 2.1, 2.2 din contractul încheiat. Valabilitatea contractului nr. 18 menționat este confirmată prin scrisoarea eliberată de Oficiul Cadastral Teritorial Chișinău din 29 octombrie 2013, care confirmă că la 30 martie 2011 a fost prezentată lista locatarilor casei nr. 100/1, aflate pe str. V. Alecsandri, mun. Chișinău, potrivit căreia locatar al apartamentului nr. 18 cu suprafața de 81.0 m.p. și mansarda acestuia de 18.3 m.p. este Lilian Prutean.

Lilian Prutean a mai menționat că la 01 martie 2012 a încheiat cu Galina Hîncu și SRL „Compleximobil” un contract de societate civilă. Conform prevederilor pct. 7.1 din contractul de societate civilă din 01 martie 2012, asociații și-au asumat obligații unul față de celălalt să depună contribuția în volumul și termenul prevăzut la pct. 3.2 și 3.4. al prezentului contract. Potrivit prevederilor pct. 7.3 din contractul menționat, asociații s-au obligat să-și îndeplinească drepturile și obligațiile, precum și să desfășoare activitatea cu bună – credință, sinceritate și să folosească bunurile societății conform destinației acestora fără a se stîngeni sau împiedica unul pe celălalt.

Potrivit prevederilor pct. 3.2 al contractului, asociații au convenit să depună contribuții în următoarea ordine și formă: Galina Hîncu - mijloace bănești în mărime de 90.000 euro, Lilian Prutean - bunul imobil, amplasat în mun. Chișinău, str. V. Alecsandri, 100/1, apartamentul nr. 18, care va fi transmis prin modificarea contractului de investire privind construcția blocului locativ, cu înlocuirea în calitate de investitor a lui Lilian Prutean cu Galina Hîncu. Prețul apartamentului dat a fost integral achitat de Lilian Prutean și careva datorii și/sau introducerea a cuantumului în investire nu sînt. Modificarea contractului nominalizat se va efectua cu titlu gratuit în favoarea Galinei Hîncu. Părțile contractului de societate civilă au evaluat apartamentul nr. 18 la suma de 90.000 euro. Astfel, apartamentul nr. 18 este o construcție finalizată și în baza procesului – verbal de recepție finală nr. 921 din 15 noiembrie 2010, blocul locativ lit. B „02” cu 8 etaje, subsol și mansardă este înregistrat la Oficiul Cadastral Teritorial Chișinău.

Reclamantul a invocat că pentru îndeplinirea obligației asumate, a modificat contractul de investitor privind construcția spațiului locativ, cu înlocuirea investitorului Lilian Prutean cu investitorul Galina Hîncu, fiind semnat contractul nr. 18 din 06 noiembrie 2006. În realitate contractul nu a fost semnat de către Galina Hîncu și Valentina Bumbu la data indicată în contract, dar a fost semnat în luna martie 2012. Galina Hîncu nu a deținut calitate de investitor, dar a fost inclusă în locul lui Lilian Prutean. Galina Hîncu nu a achitat costul apartamentului, dar a fost achitat din sumele financiare ale familiei Prutean. Galina Hîncu nu a participat la executarea contractului dat, dar a fost executat de către familia Prutean. Antreprenorul Valentina Bumbu a semnat contractul din 06 noiembrie 2006, considerînd că transmite drepturile asupra apartamentului către beneficiarul Lilian Prutean, dar nu către Galina Hîncu.

Lilian Prutean susține că acțiunile dolosive ale Galinei Hîncu se demonstrează prin faptul că aceasta în calitate de persoana fizică și reprezentant al SRL „Compleximobil” și-a asumat obligații prin contractul de societate civilă din 01 martie

2012. Însă, Galina Hîncu, ignorînd toate aceste obligațiuni, la 23 martie 2012 peste doar 23 zile, în calitate de vânzător și SRL „Compleximobil” în calitate de cumpărător, au încheiat contractul de vânzare – cumpărare a apartamentului nr. 18. Tot la 23 martie 2012, a fost semnat contractul de ipotecă cu ÎM „Prime Capital 2” SRL, prin care a fost ipotecat apartamentul.

Reclamantul consideră că Galina Hîncu și SRL „Compleximobil” au cunoscut cu certitudine că nu aveau dreptul să efectueze careva tranzacții cu bunurile imobiliare fără acordul lui Lilian Prutean, mai mult ca atât să încheie contract de vânzare – cumpărare a apartamentului nr. 18 din str. V. Alecsandri, 100/1, mun. Chișinău.

La 27 februarie 2015 Svetlana Prutean, fiind soția lui Lilian Prutean, s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva SRL „Compleximobil” în proces de insolvabilitate, Galina Hîncu, ÎM „Prime Capital 2” SRL, Valentina Bumbu, intervenienți accesorii notarul public Oleg Belicesco și ÎS „Cadastru”, privind recunoașterea nulității contractului nr. 18 investitor privind construcția spațiului locativ din 06 noiembrie 2016, recunoașterea nulității contractului de societate civilă din 01 martie 2012, recunoașterea nulității contractului de vânzare – cumpărare a apartamentului din 23 martie 2012, recunoașterea nulității instituirii ipotecii asupra bunului imobil din 23 martie 2012, cu încuviințarea Oficiului Teritorial Cadastral Chișinău de a radia din Registrul bunurilor imobile.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 04 mai 2016 s-au conexas într-un singur proces acțiunea înaintată de Svetlana Prutean și acțiunea înaintată de către Lilian Prutean.

La 07 septembrie 2015 în scopul stingerii creanței, creditorului ipotecar ÎM „Prime Capital 2” SRL prin urmărirea bunului ipotecat, apartamentului nr. 18 din str. V. Alecsandri, 100/1, mun. Chișinău a fost vîndut la licitație familiei Moroi Ana și Nicolae.

La 16 noiembrie 2015 Lilian Prutean a înaintat cerere de majorare a pretențiilor, împotriva Anei Moroi și Nicolae Moroi, prin care a solicitat recunoașterea nulității procesului verbal de licitație nr. 1 din 07 septembrie 2015, recunoașterea nulității actului privind ridicarea bunurilor adjudecate nr. 284 din 11 septembrie 2015.

În cadrul examinării cauzei la 07 septembrie 2015 Svetlana Prutean a decedat. Prin declarația de acceptare a succesiunii, Lilian Prutean care acționează în numele său și în calitate de reprezentant legal pentru și în numele fiului minor Maxim Prutean cît și mama defunctei Nina Ceban, au acceptat moștenirea deschisă după decesul Svetlanei Prutean (f.d. 5, 6 vol. I)

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 13 iunie 2016 s-a înlocuit Svetlana Prutean cu succesorii în drepturi Lilian Prutean, care acționează în numele său și în calitate de reprezentant legal al minorului Maxim Prutean și Nina Ceban.

Prin hotărîrea Curții de Apel Chișinău din 18 iulie 2016 s-au respins cererile de chemare în judecată înaintată de către Lilian Prutean și succesorii Svetlanei Prutean (f.d. 29 – 64 vol. II).

La 01 august 2016 Nina Ceban și Lilian Prutean au declarat recurs, solicitînd casarea hotărîrii Curții de Apel Chișinău din 18 iulie 2016, cu remiterea cauzei la rejudecare (f.d. 66, 72 – 73 vol. II).

În motivarea cererilor de recurs recurenții au invocat că instanța de judecată nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele care au importanță pentru justa soluționare a pricinii în fond, au încălcat legea procedurală, inclusiv prevederile cu privire la competență, judecând un litigiu dat prin lege instanței de drept comun.

Examinând materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în cererea de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că recursul înaintat urmează a fi admis, din următoarele considerente.

Conform art. 445 alin. (1) lit. c) CPC instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Din materialele dosarului instanța de recurs constată că Curtea de Apel Chișinău ca instanță de insolabilitate prin hotărârea din 18 iulie 2016 a respins cererile de chemare în judecată înaintate de către Lilian Prutean și succesorii în drepturi ai Svetlanei Prutean.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit ajunge la concluzia că instanța de insolabilitate a reținut și a examinat pricina cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Conform art. 5 alin. (2) al Legii insolabilității, instanța de insolabilitate dispune de competență exclusivă la judecarea, în cadrul procesului de insolabilitate, a litigiilor ce țin de masa debitoare. Dacă partea interesată invocă existența unui litigiu de drept referitor la masa debitoare, instanța de insolabilitate va judeca această cauză într-un proces separat, în procedură contencioasă, conform Codului de Procedură Civilă.

Potrivit art. 2 al legii menționate masă debitoare reprezintă bunuri, inclusiv mijloace bănești în numerar și fără numerar, în monedă națională și în valută străină, aflate în proprietatea debitorului la data intentării procesului de insolabilitate, dobândite sau recuperate pe parcursul acestuia, cu excepția bunurilor care, potrivit legii, nu sînt pasibile de executare silită.

Instanța de recurs reține că ca litigi ce se referă la masa debitoare se vor examina cereri expres prevăzute în pct. 2.2 – 2.4 al hotărîrii Plenului Curții Supreme de Justiție „Cu privire la aplicarea în practica judiciară a Legii insolabilității” și anume:

- cererile administratorului/lichidatorului sau a oricărui creditor, în temeiul art. 80 din Legea insolabilității, de nulitate a înregistrării de către un creditor chirografar în ultimele 4 luni de pînă la intentarea procedurii de insolabilitate a unui gaj legal față de bunurile debitorului declarat insolabil, în temeiul Legii nr.449-XV din 30 iulie 2001 cu privire la gaj. În asemenea cazuri se va avea în vedere nulitatea de drept a oricărui gaj legal constituit, conform art. 33, 34 din Legea cu privire la gaj nr.449-XV din 30 iulie 2001, fie de către organele fiscale pentru garantarea recuperării creanțelor fiscale, fie de către o oricare altă persoană în privința gajului legal constituit în baza hotărîrii judecătorești cu privire la încasarea unei sume de bani;

- cererile de separare a bunurilor din masa debitoare, depuse de alte persoane în temeiul art. 48 din lege;

- cererile în temeiul art. 126 din Lege privind urmărirea silită prin poprire;

- cererile de constatare a faptului cu valoare juridică în temeiul art. 117 alin.(17) din lege. Se va reține că pentru vânzarea bunului din masa debitoare care nu este înscris în registrul public este necesară înscrierea lui în registru, potrivit unei proceduri stabilite. În acest caz, administratorul insolvenței/lichidatorul urmează să se adreseze în instanța de insolvență cu o cerere de constatare a faptului cu valoare juridică. Astfel de cereri sunt cu titlu de noutate în procedura insolvenței. Într-un termen de 15 zile de la adresarea cererii, instanța va pronunța o încheiere în acest sens, care va constitui temei pentru efectuarea înregistrării bunului în registrul public. Încheierea va fi susceptibilă de recurs de către orice persoană interesată;

- cererile (oposițiile) debitorului, creditorilor sau administratorului la vânzarea bunului grevat cu garanție, dacă nu se ajunge la un numitor comun în ce privește modalitatea de vânzare (art. 131 alin. (6) LI). Instanța va judeca opoziția cu citarea creditorilor garanți care au depus opoziția, a administratorului insolvenței și, după caz, a reprezentantului debitorului, în cel mult 2 săptămâni de la primirea opoziției, pronunțând o încheiere, care poate fi contestată cu recurs numai de părțile vizate în ea;

- cererile creditorilor depuse în temeiul art. 148 alin. (2) din Legea insolvenței cu privire la nulitatea oricăror acte juridice ale administratorului insolvenței/lichidatorului privind distribuirea mijloacelor bănești din conturile speciale bancare, parvenite de la asociații (membrii, acționarii) debitorului sau terții (oferta de executare a obligației din partea unui terț), altfel decât pentru satisfacerea creanțelor creditorilor masei și ale celor incluși în tabelul definitiv sau urmărirea acestor sume pentru alte obligații ale debitorului sau pentru obligațiile administratorului insolvenței/lichidatorului, sau pentru a satisface creanțele creditorilor ofertantului;

- cererile creditorilor, în temeiul art. 192 alin. (4) din Legea insolvenței privind nulitatea actelor juridice încheiate între administratorul insolvenței, debitorul sau alte persoane cu vreun creditor prin care ei vor fi favorizați pentru comportarea lor în cadrul votării sau pentru alte acțiuni din cadrul procesului de insolvență neprevăzute în planul procedurii de restructurare;

- cererile de nulitate a convențiilor derogatorii, potrivit art. 94 din Legea insolvenței, prin care se exclude sau se limitează aplicarea art.89-93 din lege, care se referă la situația raporturilor preexistente (dreptul de opțiune al administratorului/lichidatorului, menținerea contractelor cu executare succesivă, situația contractelor de locațiune și de arendă, a mandatului, valabilitatea procurii);

- cererile administratorului/lichidatorului insolvenței de încasare a deferenței sumei de la vânzarea bunurilor grevate și valoarea creanței în cazul valorificării bunului de către creditorul garantat sau a oricăror alte sume plătite în plus creditorilor debitorului;

- cererile administrației publice locale privind anularea dreptului de proprietate al cumpărătorului sau al dobânditorului în cazul valorificării și/sau lichidării fondului social de locuințe, a instituțiilor preșcolare și a obiectivelor de infrastructură comunală dacă nu este păstrată destinația lor, potrivit art. 40 alin. (5) din lege;

- cererile administratorului/lichidatorului, comitetului creditorilor, în temeiul art. 248 din Lege, cu privire la răspunderea subsidiară a membrilor organelor de conducere ale debitorului ș.a.

Tot de competența instanțelor de insolvență sunt și litigiile prevăzute la art. 105 din Legea insolvenței, potrivit căruia administratorul/lichidatorul poate introduce și alte acțiuni privind anularea unor acte juridice încheiate de debitor în ultimele 24 luni precedente înaintării cererii introductive, dacă acestea sunt în dauna intereselor creditorilor și au fost încheiate:

- cu un asociat sau asociat în comandită al debitorului, care deține cel puțin 20% din capitalul social al debitorului (în cazul când debitorul este o societate în comandită sau societate în nume colectiv);

- cu un asociat (acționar) care deține cel puțin 20% din capitalul social al debitorului (în cazul când debitorul este o societate pe acțiuni sau o societate cu răspundere limitată);

- cu o persoană care pe parcursul ultimelor 24 de luni anterioare intentării procesului a fost membru al organelor de conducere ale debitorului. În sensul art. 247 alin. (1), membri ai organelor de conducere ale debitorului pot fi:

- debitorul persoană fizică ce desfășoară activitate individuală de întreprinzător; - fondatorul întreprinderii individuale sau al gospodăriei țărănești (de fermier), administratorii societăților comerciale;

- membrii organelor executive, membrii consiliilor de supraveghere (de observatori), lichidatorii și membrii consiliilor de lichidare, contabilii;

- cu un coproprietar

- asupra unui bun comun indivizibil;

- cu un administrator al insolvenței sau cu un lichidator.

Aceste acțiuni pot fi înaintate chiar din momentul punerii sub observație a debitorului, dacă sunt în dauna intereselor creditorilor. Spre deosebire de legea veche, care nu indica expres instanțele competente de soluționare a acestor litigii, legea nouă atribuie soluționarea litigiilor menționate în competența instanței de insolvență (art. 5 alin.(5) lit. g), art. 104, 105 din lege). Nu vor putea fi anulate transferurile cu caracter patrimonial efectuate în baza unei licitații publice, în condițiile legii..

Drept consecință, se va reține că cererea privind recunoașterea nulității contractului de investitor, contractului de societate civilă nu se încadrează în prevederile art. 5 alin. (2) din Legea insolvenței, pentru ca instanța de insolvență să dispună de competența exclusivă de a judeca pricina dată, dar ține de competența instanței de drept comun.

La caz se menționează și practica stabilită de Curtea Supremă de Justiție în cauzele nr. 2ra-2063 Prutean Lilian împotriva Galina Hîncu, SC "Compleximobil" SRL și ÎM "Prime Capital 2" SRL, nr. 2rc-275/15 Muntean Nadejda împotriva SC "Compleximobil" SRL în proces de insolvență, intervenienți accesorii SRL "Prime Capital", OCT mun. Chișinău, nr. 2ri-203/15 Nina Livadaru împotriva SC "Compleximobil" SRL în proces de insolvență, ÎM "Prime Capital-2" SRL, notarul public Oleg Belicesco și intervenientul accesoriu ÎS "Cadastru".

Or, în conformitate cu prevederile art. 331 CPC, judecătoriile examinează și soluționează în fond toate pricinile civile, dacă legea nu prevede altfel.

Distinct de cele menționate mai sus, în speță au relevanță prevederile art. 43 alin. (2) CPC care stipulează că instanța strămută pricina la o altă instanță dacă pe parcursul

judecării, s-a constatat că pricina a fost reținută spre judecare cu încălcarea normelor de competență jurisdicțională.

Avînd în susținere prevederile legale sus enunțate, în coroborare cu dispozițiile art. 1 alin. (4) din Legea insolvenței care direct indică că procesul de insolvență se desfășoară în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și cu cele ale prezentei legi, instanța de recurs constată că examinarea pricinii la caz a avut loc cu încălcarea competenței jurisdicționale, prin urmare a normelor de drept procedural, fapt ce indică la ilegalitatea hotărîrii judecătorești contestate cu recurs.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa integral hotărîrea Curții de Apel Chișinău din 18 iulie 2016 și de a remite pricina pentru examinare, conform competenței, la Judecătoria Rîșcani mun. Chișinău, în raza căruia este amplasat bunul imobil litigios, str. V. Alecsandri, 100/1.

În temeiul celor expuse, în baza art. 445 alin. (1) lit. c) CPC Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

D E C I D E:

Se admite recursurile declarate de către Nina Ceban și Lilian Prutean.

Se casează hotărîrea Curții de Apel Chișinău din 18 iulie 2016, în pricina la cererea înaintată de către Lilian Prutean împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Compleximobil” în proces de insolvență, Galina Hîncu, Întreprinderea Mixtă „Prime Capital 2” Societate cu Răspundere Limitată, Valentin Bumbu, Ana Moroi, Nicolae Moroi, intervenienți accesorii notarul public Oleg Belicesco și Întreprinderea de Stat „Cadastru” privind recunoașterea nulității contractului.

Se constată competentă în judecarea pricinii date Judecătoria Rîșcani mun. Chișinău.

Se remite cauza după competență la Judecătoria Rîșcani mun. Chișinău pentru examinarea cererii de chemare în judecată în fond.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței

Svetlana Filincova

Judecători

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru

Dumitru Mardari

Maria Ghervas